Η πονηρία του όρκου (Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 25 Νοεμβρίου, 2009

Το θέμα του όρκου μπορεί να το αντιμετωπίση κανείς από πολλές πλευρές, ήτοι θεολογική, φιλοσοφική, κοινωνιολογική, νομική κ.λπ. Διετυπώθησαν κατά καιρούς πολλές απόψεις για το αν πρέπει να θεσπίζεται ο όρκος σε χριστιανικά ή κοσμικά κράτη.
Θεωρώ ότι δύο είναι οι βάσεις πάνω στις οποίες μπορεί ένας κληρικός να εκφέρη την άποψή του για την διατήρηση ή την κατάργηση του όρκου. Η μία είναι ποια είναι η σκοπιμότητα της πρότασης για κατάργηση: Γίνεται από σεβασμό στον Θεό, στην Εκκλησία, στις προσωπικές πεποιθήσεις, ή από προσπάθεια αποθρησκειοποίησης της κοινωνίας; Η άλλη βάση είναι καθαρά θεολογική, που συνδέεται με μια εκκοσμικευμένη χριστιανική ζωή.

Οταν δη κανείς το θέμα από χριστιανικής πλευράς, δεν μπορεί να παρακάμψη τον απόλυτο λόγο του Χριστού: *«Πάλιν ηκούσατε ότι ερρέθη τοις αρχαίοις, ουκ επιορκήσεις, αποδώσεις δε τω Κυρίω τους όρκους σου. Εγώ δε λέγω υμίν μη ομόσαι όλως»*. Και εξηγεί ότι δεν πρέπει να ορκίζεται κανείς ούτε στον ουρανό, ούτε στη γη, ούτε στα Ιεροσόλυμα, ούτε στην κεφαλή του- τον εαυτό του. Οι χριστιανοί που ζουν με την αλήθεια πρέπει να είναι ειλικρινείς: « *Εστω δε ο λόγος υμών ναι ναι, ου ου· το δε περισσόν τούτων εκ του πονηρού εστίν* » (Ματθ. ε, 33-37).

Μπορεί κανείς να εντοπίση μερικά αγιογραφικά χωρία στα οποία φαίνεται ότι είναι αποδεκτός ο όρκος, αλλά ο λόγος του Χριστού είναι σαφέστατος και απόλυτος. Ο ιερός Θεοφύλακτος Βουλγαρίας λέγει ότι στην Παλαιά Διαθήκη *«ουκ ην πονηρόν τότε το ομνύειν»*, αλλά *«μετά Χριστόν εστί πονηρόν»*.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας συνιστούν στους χριστιανούς να αποφεύγουν να δίνουν όρκους. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος συνιστά: *«Απαλλάγητε της των όρκων συνηθείας»*. Και όχι μόνο τους αποτρέπει να ορκίζονται, αλλά ομιλεί με καυστικό λόγο γι΄ αυτούς που το κάνουν, θέτοντας μάλιστα το χέρι τους στο Ευαγγέλιο, το οποίο απαγορεύει τον όρκο. Ερωτά: *«Συ δε τον νόμον τον κωλύοντα ομνύναι, τούτον όρκον ποιείς;»*. Και αναφωνεί: *«Ω, της ύβρεως! Ω, της παροινίας» , δηλαδή της διαγωγής του μέθυσου, της παραφροσύνης. Είναι σαν να θέλη κανείς να έχη σύμμαχο στην σφαγή τον νομοθέτη που κωλύει τον φόνο. Και επιλέγει: «Στένω και δακρύω και φρίττω», όταν βλέπη κάποιον να εισέρχεται στην Αγία Τράπεζα, «και*

τας χείρας θέντα και το Ευαγγέλιον αψάμενον και ομνύοντα».

Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος αναφερόμενος στους όρκους λέγει: «Ορκος ημίν εστί η του επερωτήσαντος και πεισθέντος πληροφορία». Ισχυρίζεται δε ότι δεν πρέπει κανείς να χρησιμοποιή προφάσεις για να ορκισθή, αλλά εάν απατήθηκε και ορκίσθηκε να χύνη δάκρυα μπροστά στον Θεό. Και ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς προτρέπει: «Φεύξη τον όρκον τελείως».

Ο όρκος, και μάλιστα όταν δίνεται πάνω στο Ευαγγέλιο, είναι παράβαση, αμαρτία, πονηρία, και δεν μπορεί κανείς να χρησιμοποιή προφάσεις για να δικαιολογήση την πράξη αυτή. Βεβαίως, όταν ζη κανείς σε εκκοσμικευμένες κοινωνίες, δυστυχώς αλλοιώνει τη διδασκαλία του Χριστού, όχι μόνον στο θέμα του όρκου, αλλά και σε άλλα θέματα.

Θεωρώ ότι ο όρκος που δίνεται στο όνομα του Τριαδικού Θεού και μάλιστα πάνω στο Ευαγγέλιο, το οποίο τον απαγορεύει, πρέπει να καταργηθή- ίσως να αντικατασταθή με μια διαβεβαίωση- γιατί όχι μόνον δεν προσφέρει τίποτε, όταν δίνεται από άνθρωπο που έχει αμβλυμμένη συνείδηση, αλλά δίδει και αφορμή για άλλες παραβάσεις, όπως επιορκία και ψευδορκία.

Παράλληλα όμως πρέπει κατά λόγο δικαιοσύνης να καταργηθή και η διαβεβαίωση που δίνει ο Αρχιερεύς πριν από την ενθρόνισή του, ενώπιον του Ανωτάτου Αρχοντος, ότι θα τηρήση τους Ιερούς Κανόνες, ωσάν να μην έφθανε η ομολογία που έδωσε ενώπιον όλης της Εκκλησίας κατά τη χειροτονία του εις Επίσκοπο. Αυτή την πράξη την θεωρώ υποτιμητική του αρχιερατικού αξιώματος.

(Πηγή: "ΤΟ ΒΗΜΑ", Κυριακή 25 Οκτωβρίου 2009)

ΣΧΕΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ:

Πρέπει να ορκιζόμαστε, ή όχι; (Χάρης Ανδρεόπουλος, Θεολόγος)

Διαβάστε περισσότερα άρθρα του σεβασμιωτάτου πατώντας εδώ